

בבית המשפט המחוזי

בתל-אביב

בעניין:

ת.צ.

ריטה מנשה, ת.ז. 027114446

רח' הציונות 19, אשדוד

ע"י ב"כ עו"ד יוחי גבע,

מדרך מאיר ויסגל 2, פארק המדע, רחובות, 76326

טל': 08-9102344 פקס': 08-9102361

המבקש

- נגד -

אגד אגודה שתופית לתחבורה בישראל בע"מ

ח.פ. 57-001237-7

מקרית שדה התעופה, ת"ד 43, 70150

המשיבה

בקשה לאישור תובענה ייצוגית

המבקשת מתכבדת בזאת, להגיש לבית המשפט הנכבד, בד בבד עם הגשת התביעה העיקרית בתיק דנן ("התביעה"), בקשה לאישור התביעה כייצוגית לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "חוק תובענות ייצוגיות").

- כתב התביעה מצ"ב כנספח "1" לבקשה זו.

- תצהיר המבקש, מצ"ב כנספח "2" לבקשה זו.

הגדרת הקבוצה: בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת לאשר את ניהול התובענה בשם קבוצת הצרכנים הבאה: "כל אדם אשר רכש כרטיס או שהתעניין ברכישת כרטיס נסיעה עירונית או בין עירונית בקוי האוטובוס המופעלים על ידי המשיבה, אשר במקביל אליהם מפעילה המשיבה קווי מהדרין, זאת ב- 7 השנים הקודמות להגשת בקשת האישור".

א. מבוא ורקע עובדתי:

"הכלל שלפיו אין מפלים בין אדם לאדם מטעמי גזע, מין, לאום, עדה, ארץ מוצא, דת, השקפה או מעמד חברתי הוא עקרון יסודי חוקתי, השלוב ושזור בתפיסות היסוד המשפטיות שלנו ומהווה חלק בלתי נפרד מהן"

(בג"צ 114/78 בורקאן נ' שר האוצר, פ"ד לב(2) 800, 806)

1. לו היה בנק בישראל מכריז כי היא מעניק הנחות בעמלות לחילוניים, ומתייחס אליהם כאל לקוחות מועדפים, משום שחילוניים באופן כללי מרווחים בממוצע משכורת גבוהה יותר, או משום שהם חוסכים יותר, היתה קמה צעקה גדולה בקרב הציבור החרדי.
2. לו היתה מכריזה חברת ביטוח כי היא מעניקה הנחות לחילוניים משום שהם נוהגים בצורה בטוחה יותר לעומת חרדים, היו רועדות אמות הסיפין.
3. במקרים מסוג זה, היו קמים ארגונים שונים, ומאשימים את אותה חברת ביטוח או את אותו בנק כי הם מפלים חרדים על בסיס סטיגמות פסולות ומופרכות, ושגם לו היה אמת באותן סטיגמות, אין הדבר מצדיק את ההפליה.
4. לא רק שהיתה קמה צעקה גדולה, אלא שהיה נטען, ובצדק רב, כי הדבר אסור בתכלית האיסור לאור הוראות חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, תשס"א-2000. חוק זה אוסר באופן חד משמעי על הפליה במתן שירות ציבורי, מחמת מין, והוא חל באופן מלא גם על חברות ביטוח כדוגמת המשיבה. סעיף 3(א) לחוק

מי שעיסוקו בהספקת מוצר או שירות ציבורי או בהפעלת מקום ציבורי, לא יפלה בהספקת המוצר או השירות הציבורי, במתן הכניסה למקום הציבורי או במתן שירות במקום הציבורי, מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין, נטיה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, מעמד אישי או הורות.

5. למרבה הפלא, ובניגוד מוחלט להוראות החוק, המשיבה בחרה להפלות לרעה את לקוחותיה החילוניים (שאינם חרדיים), על רקע היותם חילוניים. אכן כך, המשיבה מעניקה הנחות לקבוצות חרדיים, בשל היותם חרדים, ורק משום כך, ומפלה לרעה את אוכלוסיית האנשים שאינם חרדים והכול בשל בצע כסף.
6. בקשה זו – והתביעה במסגרת מוגשת הבקשה לאשרה כייצוגית – עניינן בהפליה לרעה במחיר נסיעה שהמשיבה מבצעת בציבור לקוחותיה, שאינם חרדיים בקווי אוטובוס שונים ברחבי הארץ, לעומת המחיר אותו גובה מציבור לקוחותיה החרדיים, בקווי אוטובוס מהדרין המקבילים.
7. המשיבה הינה למעשה הגוף האחראי על רוב רובה של מערכת ההיסעים הציבוריים בישראל, ומהווה החברה המובילה ושם נרדף ממש לתחבורה ציבורית במדינת ישראל (להלן יחד: "אגד"). אגד היא

המפעילה הגדולה ביותר בתחבורה הציבורית בארץ. בשנים האחרונות אגד מפעילה כ-60% מהנסיעות בקווי שירות בכל רחבי המדינה, כך שלעשה אגד מהווה מונופול למתן שירותי הסעה בקווי שירות באוטובוסים.

8. יודגש, כי ההסעה באוטובוסים היא שירות בר-פיקוח על פי חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשנ"ו-1996. התחבורה הציבורית פועלת מתוקף צווים, הסכמים ורישיונות להפעלת קווי תחבורה ציבורית שנתנה ממשלת ישראל, לפיהם ראשי מפעיל לקיים שירותי תחבורה ציבורית ברחבי הארץ. מכוח חוק זה, ועל פי פקודת התעבורה ועל פי תקנות התעבורה, התשכ"א-1961, קובע משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, תנאים בנוגע למתן רישיונות לקווי השירות, מספר האוטובוסים בקו, המסלול, תדירות הנסיעות, התעריפים וכדומה. רישיונות הקו מתחדשים מדי שנה.

9. הממשלה מעוניינת בקיום שירותי תחבורה ציבורית תקינים וסדירים, בהבטחת רמת שירות נאותה לציבור, ובמחירים שייקבעו על ידה, ולכן היא תומכת בתחבורה הציבורית באוטובוסים מתקציבה. צי האוטובוסים הציבוריים הכולל בשנת 2007 היה כ-5,700 מהם כ-1,000 של המפעילים החדשים והיתר של אגד ומפעילים ותיקים אחרים.

10. לדאבון הלב, אגד, כפי שיפורט להלן, אשר פועלת על פי רישון והיתרים ממשרד התחבורה של מינת ישראל, משתמשת במעמד שרכשה לעצמה, ומנצלת אותו לרעה, תוך פגיעה קשה בכיסו של ציבור הנוסעים במדינת ישראל, התנכרות רבתי לזמנם ולנוחותם ורווחתם של כלל הצרכנים וציבור הנוסעים בתחבורה ציבורית בישראל, והכל תוך ביצוע מעשים חמורים העולים כדי אפליה אסורה, שלא כדין. **במה דברים אמורים ?**

11. בקשה זו מתמקדת בנוהגה של אגד להפעיל שנים רבות, ולמעשה כבר משנת 1997, קווים בין עירוניים להסעת ציבור הנוסעים המשתייך למגזר החרדי בישראל, והמכונים "קו מהדרין".

12. ב"קו המהדרין", הלכה למעשה ציבור הנוסעים נוהג על פי כללי הקהילה החרדית במדינת ישראל, לרבות הקפדה על הפרדה מגדרית בין גברים (אשר יושבים במחציתו הקדמית של האוטובוס) ובין נשים (אשר נוהגות לעלות מהדלת האחורית של האוטובוס ולשבת במחציתו האחורית), כשעוד מאפיינת נסיעה בקווים אלה, הינה הקפדה על לבוש צנוע, והימנעות מהשמעת רדיו או מוזיקה באוטובוס, מלבד מוזיקה השייכת לז'אנר "המוזיקה היהודית" ושירים חסידיים (להלן הכל יחד: "קווי המהדרין"). לגבי מאפיינים אלה של קווי המדרין, עולות שאלות רבות של חוק ומשפט בכלל ואפליה אסורה בפרט, אולם בבקשה זו, ובמסגרת התביעה הנלווית לו, אין עסקינן, כי באם חומרת הדברים והפגישה האנושה בזכויות הצרכן, בשים לב לכיסם וזמנם של הצרכנים, תוך ביצוע הטעייה של ממש כלפי כלל ציבור הנוסעים בתחבורה הציבורית בישראל.

13. נסיעה בקווי המהדרין לעומת הקווים הרגילים, כרוכה בחיסכון כספי של 30% עד כ-50% ממחיר נסיעה בקו "רגיל", ובחיסכון בזמן אדיר, ונוחות משמעותית. הטבלה שלהלן מפרטת את הפרשמי המחירים והזמן, על פי מידע שניתן היה להשיג באתר האינטרנט של אגד ובמרכז המידע הטלפוני, אל מול הנתונים הידועים לגבי קווי המהדרין נכון למועד הגשת בקשה זו:

הפער	נסיעה ב"קו רגיל" ²				נסיעה ב"קו מהדריין"				יעד הנסיעה ¹	
	מחיר	מס' האוטובסים שנדרשים להחליף	משך זמן הנסיעה	מחיר הנסיעה	מס' הקו	מס' האוטובסים שנדרשים להחליף	משך זמן הנסיעה	מחיר הנסיעה		מס' הקו
22 ₪			24.5+22 סה"כ 46.5 ש"ח	436 או 437 + 363 או 365				24.5 ש"ח	495	ירושלים נתיבות
30 ₪			+ 23 ₪ 36 ₪ סה"כ 59 ש"ח	437 או 444 436 או 443 389+				29 ש"ח	554	ירושלים ערד
16.3 ₪			40 ₪ 5.3 + סה"כ 45.3	+ 960 63 או 62 או 65				29 ש"ח	,999 997	ירושלים קרית אתא
25 ₪			20 ₪ + 45 ₪ סה"כ 65	438 או 448 963 +				40 ש"ח	984	אשדוד חצור הגלילית
									970	חיפה בני ברק
									998	בני ברק קרית אתא
									980	בני ברק צפת
									,350 ,351 984	בני ברק אשדוד
									969	בני ברק טבריה
									402	בני ברק ירושלים
									951	בני ברק מגדל העמק
									492	ירושלים נתיבות
									,450 451	ירושלים אשדוד
									952	ירושלים מגדל העמק

¹ מתייחס לכיוון אחד, כשהנתונים נכונים גם לנסיעה מהיעד לנק' המוצא

² נתונים מעודכנים למועד הגשת הבקשה, כפי שעולים מאתר: <http://www.egged.co.il> / ובהיפוש שם באמצעות שימוש במודול ב"שפה חופשית".

										426	ירושלים פתח תקווה
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	-----	----------------------

14. מהנתונים בטבלה עולה כי קיימים פערים אדירים במשך זמן הנסיעה ובנוחות של קווי המהדרין (נדרשים פחות אוטובוסים להחלפה, זמן הנסיעה קצר יותר, ומורידים את הנוסעים לא בתחנה המרכזית, אלא במרכזי הערים בנקודות שונות), ועלות הנסיעה בהם, זולה ב כ-30% ע 50% מעלות הנסיעה בקווים הרגילים (!!!).

15. עוד יצויין, כי משרד התחבורה קובע מחיר מינימום לכל נסיעה, ובמחיר זה אגד כמו כל מפעיל קווים אחר, חייב לעמוד. אך, אין מחיר המינימום מונע מהמפעיל להעלות את המחיר מעבר למינימום, אלא שבכל הנוגע לאגד, רק בקווי המהדרין, מתברר כי אינה מעלה את המחיר מעבר למחיר המינימום ...

16. כאמור, הנתונים שנמסרו לעיל לגבי קווי המהדרין, הינם נתונים שאינם מפורסמים במרכז המידע של אגד או באתר האינטרנט של המשיבה, והמדובר למעשה במידע חסוי שמתברר לצרכן רק אם הוא "יודע סוד" ומבקש או מקיש את פרטי קו המהדרין הספציפי במערכת של אגד (באתר או מוסר את הפרטים במרכז המידע הטלפוני).

17. עוד יצויין, כי למיטב ידיעת המבקש, הרי שמשנת 1997 אגד מפעילה כ-30 קווי תחבורה ציבורית, מהם 23 קווים בין עירוניים, שהותאמו לצרכי הציבור החרדי כאמור, כאשר המידע שמצויין בטבלה לעיל, הינו חסר, וממדיע שעלה בידם של המבקש והח"ש להתחקות אחריו.

18. הנה אם כן, ההטבות הגלומות בקווי המהדרין, מבחינת מחיר, נוחות וזמן הנסיעה, אינן מוצעים למעשה לכל הצרכנים ולקוחות אגד החפצים בכך. כל חטאם של אותם לקוחות, מתמצה בכך שהם לא משתייכים לקהילה החרדית ואינם "שותפי סוד", כאשר אגד אינה משתפת אותם בפרטים בצורה שקופה, ככל הנראה מאחר ואין זה משתלם כלכלית להעניק לכלל האוכלוסייה את הכלים והמדיע הדרש לעשות שימוש בקווי המהדרין.

19. חומרת הדברים מקבלת משנה תוקף שעה שבקווים אלה, אגד הינה למעשה האלטרנטיבה היחידה, מאחר וקווים אלה פועלים על פי רישיונות ממשרד התחבורה, כך שמבחינת ציבור הנוסעים בקווים אלה, אגד למעשה מהווה בבחינת מונופול ועל כן, עושה היא באותו ציבור צרכנים הנוהג לעשות שימוש בתחבורה ציבורית כבתוך שלה. למעשה, לקוחות אגד באותם קווים, לא רק שאינם בעלי יכולת בחירה, הם אינם בעלי יכולת מיקוח. אין ביכולתם לבקש ולקבל הנחות והטבות תוך איום במעבר אל המתחרה, כי פשוט בקווים אלה אין מתחרים,

והנחת המוצא היא כי לו היה לה מתחרים בקווים אלה, היתה אגד כן דואגת להביא לידיעת כלל הציבור את המדיע המהותי ולפיו רשאים הם לעשות שימוש בקווי המהדרין, דבר שיחסוך להם זמן וכסף בצורה דרמטית.

20. תושבי המדינה ובכלל ציבור הנוסעים שאינו נמנה על הקהילה החרדית והמבקש לעשות שימוש במסלול הנסיעה של קווי מהדרין, ללא מידע מוקדם וספציפי, הופך בעל כורחו, ללקוח מנודה או שמא ייאמר "לקוח סוג ב'", תוך הפרה בוטה וגסה של הוראות הדין. סביר להניח כי הרחבת וחשיפת המידע הנוגע להפעלת קווי מהדרין לכלל האוכלוסייה, היה עדיין משתלם כלכלית מבחינת אגד, אך בהחלטה מודעת ושכלתנית, אגד בוחרת להצניע את הדברים ולא למסור את המידע הדרוש בצורה אקטיבית, ובכך למעשה להנציח את המצב הקיים, דבר שמאפשר לה להמשיך לגרוף את ה"שמנת" מכלל ציבור הנוסעים, למעט המגזר החרדי ויתר שותפי סוד, כך נראה.

21. העניין נשוא התביעה איננו דבר חדש. נהפוך הוא: מדובר בתופעה הנמשכת משך שנים רבות, ולעניין היבט האפליה הנגזר מהפעלת קווי המהדרין, הוגשה עתירה בעניין לבית המשפט העליון ה נכבד בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק, ובמסגרת בג"ץ 746/07 נעמי רגן ואח' נ' משרד התחבורה ואח' נקבע ביום 5/1/2011, בין היתר, כי לאור המלצות וועדה שהקים משרד התחבורה בעניין, כי ההפרדה כפויה בין נשים לגברים ב"קווי המהדרין" אינה חוקית, וכי הטרדת נוסעות בעניין, כמו גם לגבי לבושן, עשויה להיות עבירה פלילית. מצד שני, בית המשפט העליון הנכבד בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק, התיר את המשך ההסדר של העלאת נוסעים ונוסעות מהדלת האחורית כדי לאפשר הפרדה מרצון. כמו כן נפסק כי הנהגים יחויבו לוודא את אכיפת ההחלטה, וכי "אגד" תפרסם את ביטול הסדר המהדרין בעיתונות הכללית ובעיתונות של המגזר החרדי, ותציב שילוט בכלל הקווים ששימשו במתכונת קווי מהדרין, המודיע כי: "כל נוסע רשאי לשבת בכל מקום שיבחר (למעט המקומות המסומנים לאנשים עם מוגבלויות), הטרדת נוסע בעניין זה עלולה להיות עבירה פלילית".

22. כמו כן, ביום 31/8/2011 הוגשת תביעה ייצוגית במסגרת הליך ת.צ 2356/08 יסעור נ' אגד, בכל הנוגע לאפליה האסורה וההשלכות העולות ממנה לגבי הפעלת קו המהדרין 972 (מירושלים לחיפה ובחזרה) בלבד, וככל הידוע לח"מ, לא ניתנה כל החלטה בהליך דנא לגופה, ובהסכמת הצדדים, הדיון וההכרעה בה נדחו עד להכרעת בית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק במסגרת ההליך העאמור בסעיף 15 לעיל, ומאז לא ניתנה בהליך זה כל החלטה או הכרעה לגופו של עניין.

23. אולם, בעקבות חקיקת חוק תובענות ייצוגיות, והשינויים שחלו בדין, ובכלל זאת הרחבת עילות התביעה, מחד גיסא, והחומרה בהתנהלות אגד כמתואר לעיל ולהלן מאידך גיסא, מוגשת התביעה במסגרת התיק שבכותרת בעילת האפליה ביחס לכל קוי אגד האחרים (חוץ מעניין קו 972) בדבר האפליה האסורה

החמורה והנזק בפועל שנגרם לציבור הצרכנים, ומשכך המדובר בתובענה הכשירה לשמש כתובענה ייצוגית.

עובדות המקרה

24. מבלי הצורך לחזור על הדברים, כמפורט לעיל, רק יצויין, כי המשיבה הינה השחקן המרכזי בשוק הפעלת מערכת היסיעים ציבוריים ומהווה מונופול מכללא מכוח רישיון ממשרד התחבורה בישראל בהפעלת קווי נסיעה עירונית ובין עירונית ספציפיים בישראל, ובין היתר, בחלק מהקווים הבין עירוניים, הינה מפעילה קווי מהדרין, המיועדים למגזר החרדי, שהנסיעה בהן מיטיבה עם ציבור הנוסעים – בזמן, בנוחות ובמחירים זולים משמעותית בעלות נסיעה בקו "רגיל" והכל מבלי שמידע בעניין קווים אלה, יהיה זמין או מובא לידיעת ציבור כלל המבקשים לעשות שימוש בתחבורה הציבורית, אלא אם המדובר בציבור נוסעים המשתיך למגזר החרדי המכיר את פרטי קווים אלה, מן הסתם, או שמא המדובר ב"שותפי סוד" של ממש ...

25. תובענה זו, תתמקד באפליה האסורה שמבצעת המשיבה בציבור לקוחותיה שאינם חרדיים, תוך שהיא גוזלת מהם מחיר גבוה יותר מהמחיר אותו משלם הציבור החרדי – ותוך שהאמור הנו חמור במיוחד, ואסור בהתאם לחוק.

26. המבקשת, הינו למעשה צרכן אצל המשיבה, שכן המבקש, הינה תושבת אשדוד, הנוהג לעשות מדי פעם בפעם שימוש בתחבורה הציבורית.

27. המבקש ביקשה לנסוע מהעיר אשדוד לחצור הגלילית.

28. המבקשת נסעה בקו אוטובוס של המשיבה, מס' 438, מאשדוד לירושלים שילמה 20 ₪, ומשם נסעה עד חצור הגלילית בקו אוטובוס 963, ושילמה 45 ₪.

29. לתהמדה, הוברר לה בימים אלו, כי יכלה לנסוע בקו אוטובוס ישיר, מאשדוד לחצור הגלילית, בקו 984 שעליו יכלה לשלם בגין הנסיעה סה"כ 40 ₪, קו עליו כלל לא ידעה, שכן לא ניתן לקבל מידע בגין קו זה, אלא עם כן, הלקוח יודע את מספרו.

30. הלקוחה הופלתה לרעה ע"י המשיבה, בכך שראשית נאלצה להטריח עצמה ונסוע בשני קווי אוטובוס, במקום קו אוטובוס ישיר, וכן נאלצה לשלם מחיר גבוה יותר, 65 ₪ לעומת 40 ₪ - ובכך לשלם 25 ₪ יותר.

31. בעת שרכשה המבקשת את כרטיסי הנסיעה, לא היה ידוע לה כלל כי המשיבה מפלה חילוניים לרעה. הדבר נודע למבקשת רק על דרך המקרה, משיטוט באתרי אינטרנט שונים.

32. עת נתגלה הדבר למבקשת, היא חשה עוגמת נפש רבה. המבקשת סבורה כי לא היה מקום להפלותה לרעה לעומת חרדים. היא אינה סבורה כי היא עשירה יותר או פחות מאותם חרדים, ולא היתה כל סיבה להעניק לה תנאים גרועים יותר ממה שאדם חרדי היה מקבל.

33. המבקשת הופלתה לרעה רק בשל היותה חילונית. הא ותו-לאו.

34. נזקיה של המבקשת הינם נזקים ממוניים ובלתי ממוניים. מבחינת הנזק הממוני, המבקשת שילמה סך של 65 ₪ במקום סך של 40 ש"ח, כך שנוזקה מסתכמים בסך 25 ₪. המבקש זכאית גם לפיצוי בגין עצם ההפליה, וההרגשה השלילית הנלווית לה, בסך 100 ₪ נוספים. בסך הכול עומד נזקה של המבקשת על סך 140 ₪.
35. הואיל וניתן להניח כי המבקשת איננה הנוסעת היחידה אשר הופלטה, תובענה זו הינה כשירה להתברר כתובענה ייצוגית בשם כלל ציבור הנוסעים שאינם חרדיים אצל המשיבה. כפי שיובהר להלן, את סכום הנזק המצרפי ניתן יהיה לאתר בנקל על סמך הנתונים המצויים בידי המשיבה.
36. כל הנתונים הרלוונטיים בנוגע לכמות הקווים, הרגילים וקווי המהדרין הפועלים במקביל במסלולי נסיעה (מנקודת מוצא מסויימת ליעד מסויים), כמות האוטובסים הפועלת בקווי המהדרין הני"ל, תדירותן וכמות הנוסעים הממוצעת, וההפרש במחירים ובמשך זמן הנסיעה – כל אלה מצויים בידיה של אגד, והיא תידרש לחשפם בסגרת הליך לגילוי מסמכים. על המשיבה לפצות את הצרכנים בגין הנזקים אשר נגרמו להם. כך מחייב הדין, וכך מן הראוי כי בית המשפט הנכבד יפסוק.

ב. הטיעון המשפטי

א. כללי

37. חוק תובענות ייצוגיות נועד להסדיר באופן ממצה את הדינים החלים על הגשת תביעות ייצוגיות בישראל.
38. המטרות שביסוד החוק מפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של "אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו", "מימוש זכות הגישה לבית המשפט", "מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין" וכן "ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות".
39. חוק תובענות ייצוגיות מתיר הגשת תביעה ייצוגית בעניינים המנויים בתוספת השניה לחוק, או בעניינים בהם נקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש תביעה ייצוגית. כאמור בסעיף 3(א) לחוק:
- " לא תוגש תובענה ייצוגית אלא בתביעה כמפורט בתוספת השניה או בענין שנקבע בהוראת חוק מפורשת כי ניתן להגיש בו תובענה ייצוגית "
40. התוספת השניה לחוק כוללת רשימה של עילות בהן ניתן להגיש תביעה ייצוגית. לענייננו, העילות הקבועות בסעיפים 1 ו-7 לתוספת הן הרלוונטיות:

1. "תביעה נגד עוסק, כהגדרתו בחוק הגנת הצרכן, בקשר לענין שבינו לבין לקוח, בין אם התקשרו בעסקה ובין אם לאו."

7. תביעה בעילה לפי חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים, התשס"א-2000.

41. סעיף 4 לחוק תובענות ייצוגיות קובע את רשימת הזכאים להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית. לענייננו, רלוונטי סעיף 4(א)(1) לחוק:

” אדם שיש לו עילה בתביעה או בענין כאמור בסעיף 3(א), המעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל החברים הנמנים עם קבוצת בני אדם – בשם אותה קבוצה;”

42. כלומר, על מנת להיות זכאי להגיש בקשה לאישור תביעה ייצוגית, על המבקש להראות כי עומדת לו עילת תביעה באחד העניינים המנויים בתוספת השניה, וכן כי התביעה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה ומשפט המשותפות לכלל חברי קבוצת התובעים.

43. וליישום לענייננו, על המבקש להראות כי עומדת לו עילת תביעה כנגד המשיבה, וכי עילת התביעה מעוררת שאלות משותפות של עובדה ומשפט לכלל חברי קבוצת התובעים.

44. בשלב של הבקשה לאישור תביעה ייצוגית על המבקש לשכנע את ביהמ"ש כי עומדת לו לכאורה עילת תביעה אישית, אך אין להעמיד בהקשר זה דרישות מחמירות. עמדה על-כך השופט שטרסברג כהן בע"א 2967/95 **מגן וקשת בע"מ נ' טמפו**, פ"ד נא(2) 312 (פסקה 19 לפסק-דינה):

”נראה לי, כי על המבחן למילוי התנאים שבסעיף 54 מבחינת נטל ומידת ההוכחה, להיות אחיד לכל סעיפיו המשניים, ולגבי כל התנאים הנדרשים מהתובע, ועליו לשכנע את בית המשפט במידת הסבירות הראויה ולא על פי האמור בכתב התביעה בלבד, כי הוא ממלא לכאורה אחר כל דרישות סעיף 54א ולענייננו, שהראשונה בהן היא קיומה של עילה אישית כאמור בס' 54א(א). אין להעמיד דרישות מחמירות מדי, לענין מידת השכנוע, משום שאלה עלולות להטיל על הצדדים ועל בית המשפט עומס יתר בבירור הנושא המקדמי, דבר העלול לגרום להתמשכות המשפט, לכפילות בהתדיינות ולרפיון ידים של תובעים ייצוגיים פוטנציאליים. את כל אלה יש למנוע על ידי קריטריון מאוזן בנושא נטל ומידת ההוכחה הנדרשים מהתובע הייצוגי, שמצד אחד שלא יפטור אותו מחובת שכנוע ומצד שני לא יטיל עליו נטל כבד מדי.”

45. בנוגע להוכחת הנזק, חוק תובענות ייצוגיות קובע כי די בהוכחת גרימה של נזק ברמה לכאורית. כאמור בסעיף 4(ב)(1) לחוק:

”בבקשה לאישור שהוגשה בידי אדם כאמור בסעיף קטן 1(א) – די בכך שהמבקש יראה כי לכאורה נגרם לו נזק.”

46. התנאים לאישור תביעה ייצוגית מנויים בסעיף 8(א) לחוק, הקובע כי:

8. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות הענין;
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג ויגוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג ויגוהל בתום לב.

47. בהתאם להוראות שפורטו לעיל, הרי שהדיון משלב זה יחולק לשני שלבים. **בשלב הראשון**, נראה כי עומדת למבקשת עילת תביעה אישית כנגד המשיבה, וכי נגרם לו לכאורה נזק. **בשלב השני**, נעמוד על התקיימות התנאים לאישור התביעה כייצוגית המנויים בסעיף 8 לחוק.

ב. הפליה אסורה

48. המונח "שירות ציבורי" מוגדר באופן הבא בסעיף 2 לחוק איסור ההפליה:

"שירות ציבורי" – שירותי תחבורה, תקשורת, אנרגיה, חינוך, תרבות, בידור, תיירות ושירותים פיננסיים, המיועדים לשימוש הציבור; "שירותים פיננסיים" – שירותי בנקאות, מתן אשראי וביטוח;

49. המשיבה עוסקת במתן שירות ציבורי (שירותי תחבורה). נעלה מכל ספק כי המשיבה כפופה באופן מלא להוראות חוק איסור ההפליה.

50. סעיף 3(א) לחוק איסור ההפליה קובע באופן הבא:

מי שעיסוקו בהספקת מוצר או **שירות ציבורי** או בהפעלת מקום ציבורי, **לא יפלה בהספקת המוצר או השירות הציבורי**, במתן הכניסה למקום הציבורי או במתן שירות במקום הציבורי, מחמת גזע, דת או קבוצה דתית, לאום, ארץ מוצא, מין, נטיה מינית, השקפה, השתייכות מפלגתית, מעמד אישי או הורות.

(ב) לענין חוק זה, אחת היא אם העיסוק נעשה למטרת רווח או שלא למטרת רווח ואם נגבה או לא נגבה תשלום תמורת הספקת המוצר או השירות הציבורי, הפעלת המקום הציבורי, מתן הכניסה למקום הציבורי או מתן השירות במקום הציבורי.

(ג) בחוק זה, "מי שעיסוקו" – לרבות בעלים, מחזיק או מנהל של עסק, וכן האחראי בפועל על הספקת המוצר או השירות הציבורי או על הפעלת המקום הציבורי או הכניסה אליו.

(ד) אין רואים הפליה לפי סעיף זה –

(1) כאשר הדבר מתחייב מאופיו או ממהותו של המוצר, השירות הציבורי או המקום הציבורי;

(2) כאשר הדבר נעשה על ידי ארגון או מועדון, שאינו למטרת רווח, ונעשה לשם קידום צרכים מיוחדים של הקבוצה שאליה משתייכים החברים במועדון או בארגון, ובלבד שצרכים מיוחדים כאמור אינם נוגדים את מטרת החוק;

(3) בקיומן של מסגרות נפרדות לגברים או לנשים, כאשר אי הפרדה תמנע מחלק מן הציבור את הספקת המוצר או השירות הציבורי, את הכניסה למקום הציבורי, או את מתן השירות במקום הציבורי, ובלבד שההפרדה היא מוצדקת, בהתחשב, בין השאר, באופיו של המוצר, השירות הציבורי או המקום הציבורי, במידת החיוניות שלו, בקיומה של חלופה סבירה לו, ובצורכי הציבור העלול להיפגע מן ההפרדה.

51. המשיבה הפרה בריש גלי את הוראות החוק, שכן היא מפלה ללא צל של ספק מחמת דת או קבוצה דתית, במתן שירותיה, תוך שהיא מעניקה הנחות לציבור החרדי לעומת ציבור שאינו נוסע או יכול היה לדעת בדבר קוי המהדרין. **המדובר בהפליה אסורה, הנעשית מחמת בצע כסף, ומתוך רצון "למשוך" אל המשיבה את הנוסעים החרדיים.** אין מנוס מהמסקנה כי מדובר בהפליה בוטה: כאשר אדם מאותה עיר או מאותה מדינה נאלץ לשלם מחיר שונה וגבוה יותר, רק משום העובדה כי הוא איננו חרדי, קרי אינו שייך לקבוצה דתית מסויימת, המדובר בהפליה לכל דבר ועניין.

52. יפים לעניין זה דברים שנאמרו בת.ק. 3043/09 **גבעון נ' תימור** (נבו, 5.5.2010) שנאמרו בהקשר של גביית מחיר שונה לגברים ולנשים בכניסה לדיסקוטק:

"גם אם נכיר בכך שלעיתים אין מנוס מלהתייחס לעובדה שאין שיוויון בפועל בין המינים, אין בכך כדי להצדיק מתן מחירים שונים לגברים ולנשים. החוק אומר במפורש כי אין להפלות על רקע מין, ואין כל דרך לפרשנות מפולפלת שתעקוף הוראה ברורה זו."

- פסק הדין בת.ק. 3043/09 מצ"ב **כנספח "8"** לבקשה זו.

53. השוויון הינו נשמת אפה של הדמוקרטיה. חוק איסור ההפליה מעגן בתוכו ערך נעלה זה. כפי שנפסק בידי כבי הנשיא שמגר בבג"צ 114/78 **בורקאן נ' שר האוצר**, פ"ד לב(2) 806,800:

"הכלל שלפיו אין מפלים בין אדם לאדם מטעמי גזע, מין, לאום, עדה, ארץ מוצא, דת, השקפה או מעמד חברתי הוא עקרון יסודי חוקתי, השלוב ושזור בתפיסות היסוד המשפטיות שלנו ומהווה חלק בלתי נפרד מהן"

וכך נקבע גם **בבג"צ 6051/95 – אפרים רקנט נ' בית הדין הארצי לעבודה פ"ד נא(3)**, 289, בעמ' 313:

"עקרון השוויון – ובו כלל איסור ההפליה – הינו עקרון – יסוד במשטר דמוקרטי, והוא מנשמת אפו של המשטר החוקתי שלנו כולו" (בג"צ 98/69 **ברגמן נ' שר האוצר ואח' פ"ד כג(1) 693**, בעמ' 698, מפי השופט לנדוי). הפליה בין אדם לאדם פוגעת בחורש הצדק השוכן עמוק – עמוק בלבנו, והמשפט נחלץ בכל כוחו ובכל מאודו להגן על המקופח שלא – כדין ועל מי שהופלה לרעה. כללי השוויון ואיסור הפליה אין הם אלא כללי צדק והגינות שחברה מתוקנת לא תוכל היות בלעדיהם. אמר על כך השופט ברק **בבג"צ 953/87**, 1/88 פורז נ' ראש עיריית תל-אביב -יפו

ואח', סיעת העבודה בעיריית תל-אביב-יפו ואח' נ' מועצת עיריית תל-אביב-יפו ואח' פ"ד מב(2),
בעמ' 332 :

"הצורך להבטיח שוויון הוא טבעי לאדם. הוא מבוסס על שיקולים של צדק והגינות. המבקש הכרה בזכותו, צריך להכיר בזכותו של הזולת לבקש הכרה דומה. הצורך לקיים שוויון הוא חיוני לחברה ולהסכמה החברתית שעליה היא בנויה. השוויון שומר על השלטון מפני השרירות. אכן, אין לך גורם הרסני יותר לחברה מאשר תחושת בניה ובנותיה, כי נוהגים בהם איפה ואיפה. תחושת חוסר השוויון היא מהקשה שבתחושות. היא פוגעת בכוחות המאחדים את החברה. היא פוגעת בזהותו העצמית של האדם."

54. פעולותיה של המשיבה מנוגדות לעיקרון השוויון. הן אף מקוממות. באם תישמע הטענה כי הפליה מותרת מכיוון שהמופלים הם חילוניים או בעלי רקע כלכלי טוב יותר, הרי שמדובר בטיעון שאינו עולה בקנה אחד עם הוראות החוק. מעבר לכך, אימוצו ומתן הכשר לו יתיר למעשה גם הפליה הפוכה, של חילוניים. חברת הסעות פלונית תפנה לקהל חילוני, וחברת הסעות אלמונית תפנה לקהל חרדי. ברי, כי כזאת אין להתיר.

55. חוק איסור הפליה אוסר הפליה על רקע דת או שיוך דתי. הוא חל באופן זהה בין אם המופלה הינו חרדי, ובין אם המופלית הנה חילונית.

56. מדיניות כלכלית, שעניינה כדאיות כלכלית של קבוצה דתית מסוימת, אינה יכולה להצדיק הפליה על רקע מין. יפחם לענין זה דברים שנארו בידי כב' השופט מצא בבגץ 4541/94 **אליס מילר נ' שר הביטחון**, פ"ד מט(4) 94, בפסקה 92 :

כשלעצמי, איני רואה מקום לספק שמדיניות שיש בה משום הפרה של זכות יסוד מעמידה עילה ראויה להתערבות בית המשפט. **פגיעה בשוויון, מחמת הפליה על רקע מיני, היא דוגמה מובהקת למקרה המצדיק והמחייב התערבות.** כזה הוא המקרה שלפנינו. צה"ל אינו יכול להישמע בטענה שנשים פסולות לתפקיד כלשהו מחמת היותן נשים. **הטענה שהכשרתן של נשים לתפקידי טייסות אינה כראית, חרף היותן בעלות כישורים מתאימים לכך, היא טענה צורמת.** בהכרזת על שוויון בין המינים לא סגי, שכן מבחנו האמיתי של שוויון הוא בהגשמתו, הלכה למעשה, כנורמה חברתית תוצאתית

57. חמור הדבר שבעתייפ, שכן המשיבה מסתירה מפני ציבור לקוחותיה החילוני, דבר פעולתה, שכן אלו אינם יכולים כלל לדעת בדבר קווי המדרין, כי הם אינם מפורסמים כלל באף מקום. אם אינך יודע את המספר הספיציפי של הקו – ואפילו תקיש באתר יעד מסויים ליעד אחר – לא תקבל פרטים בדבר קו המהדרין. רק הציבור החרדי מכיר את אותם מספרי הקווים והם מועברים רק בתוך קהילות החרדיות מהפה לאוזר.

58. סעיף 5(א) לחוק קובע באופן הבא :

"מעשה או מחדל בניגוד לסעיפים 3 ו-4 הם עוולה אזרחית, והוראות פקודת הנזיקין [נוסח חדש], יחולו עליהם, בכפוף להוראות חוק זה."

59. מעשיה של המשיבה מגבשים איפה עולה נזיקת. נזיקה של המבקשת הינם נזקים ממוניים ובלתי ממוניים, והם כאמור דלעיל.

60. נזקים בלתי ממוניים מסוג זה הוכרו בפסיקה כבני תביעה. סעיף 2 לפקודת הנזיקין מגדיר נזק באופן רחב כ-יאבדן חיים, אבדן נכס, נוחות, רווחה גופנית או שם-טוב, או חיסור מהם, וכל אבדן או חיסור כיוצאים באלה."

בפסק-דינו של ביהמ"ש העליון בע"א 243/83 עיריית ירושלים נ' אלי גורדון, פ"ד לט(1) 113, נאמרו הדברים הבאים בהקשר להגדרת נזק (בעמ' 140):

הגדרה זו רחבה היא הן לעניין הפגיעות הנזכרות ברישא והן לעניין אלה הנזכרות בסיפא .. היא כוללת את כל סוגי הנזק, בין פיסי ובין שאינו פיסי, בין ממוני ובין שאינו ממוני. ביסוד ההגדרה עומדת המציאות המוחשית. היא משתרעת הן על נזק פיסי והן על נזק כספי; הן על פגיעה בתחושות גופניות ונוחות, שיש להן ביטוי פיסי, והן על פגיעה בתחושות גופניות ונוחות, שיש להן ביטוי פיסי. לא היה מקום, על-כן, מבחינת היקפו של המושג "נזק", שלא לכלול בחובו שלילת נוחות גופנית, סבל נפשי ופחד, שאין להם ביטוי פיסי.

61. כאמור, סעיף 20(ה) לחוק תובענות ייצוגיות קובע במפורש כי אין מניעה לתבוע בתביעה ייצוגית פיצוי בגין נזק שאינו ממוני:

"בית המשפט לא יפסוק בתובענה ייצוגית פיצויים בלא הוכחת נזק, למעט בתביעה כמפורט בפרט 9 בתוספת השניה, ואולם אין באמור כדי למנוע פסיקת פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממוני."

62. בפסיקה מסתמנת הרחבה של האפשרות להכיר בנזקים בלתי ממוניים במסגרת תובענות ייצוגיות. כפי שנקבע לאחרונה גם בת"א 1169-07 לאה הראל נ' שטראוס (20.10.2010, פורסם ב"נבו"):

"המבקשת טענה שהנזק שנגרם לה הוא העדר אפשרות להשוות את מחירי המוצרים למחירי מוצרים אחרים, דבר שהיה אפשרי אם המשיבות היו מסמנות את אריזות המוצרים כנדרש על פי התקן. נזק כזה אמנם אינו נזק ממוני או רכושי, אך הוכר בפסיקה כנזק שיש לפצות עליו. ומאז שנפסקה ההלכה בעניין ראבי (ראו: עא 1338/97 תנובה מרכז שיתופי לשווק תוצרת חקלאית בישראל בע"מ נ' תופיק ראבי, נו (4) 673 (2003)) אין עוד מניעה הלכתית להכיר בפגיעה שתיגרם לצרכן ביכולתו לקבל מידע, שיאפשר לו להשוות מחירים ולרכוש את המוצר שבו יחפוץ על יסוד שיקולי מחיר, איכות ושאר שיקולים שהם רלוונטיים להחלטה צרכנית, כנזק שהוא בר פיצוי בתובענה מעין זו שלפנינו (ראו למשל: בש"א (ת"א) 1877/06 (תא 1036/06) שרית טל נ' מרכז רפואי רבין (קמפוס בילינסון) (טרם פורסם, [פורסם בנבו] 31.5.10)). נזק כזה ניתן לראות כנובע הן מהפרת החובה החקוקה והן מהפרת איסור ההטעה המיוחסות למשיבות ומשום כך אין מנוס מלדחות טענה זו של המשיבות.

63. מכאן, שיש להכיר בפסיקת פיצוי בגין עצם ההפליה, נוסף על הנזק הממוני שהינו מובן מאליו בנסיבות העניין.

ג. הגדרת הקבוצה והסעדים להם זכאים חברי הקבוצה

64. בהתאם לסעיף 10(א) לחוק תובענות ייצוגיות, הרי שבעקבות אישור התביעה כייצוגית על בית המשפט הנכבד להגדיר את הקבוצה אשר בשמה תנוהל התובענה:

אשר בית המשפט תובענה ייצוגית, יגדיר בהחלטתו את הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה; לא יכלול בקבוצה אדם שעילת תביעתו נוצרה לאחר המועד שבו אושרה התובענה הייצוגית כאמור.

65. המבקשת יטען כי את חברי הקבוצה יש להגדיר באופן הבא:

“ כל אדם אשר רכש כרטיס או שהתעניין ברכישת כרטיס נסיעה עירונית או בין עירונית בקוי האוטובוס המופעלים על ידי המשיבה, אשר במקביל אליהם מפעילה המשיבה קווי מהדרין, זאת ב- 7 השנים הקודמות להגשת בקשת האישור ”.

66. הסעדים אותם בית המשפט הנכבד מתבקש לפסוק הם שניים במספר: צו עשה וסעד הצהרתי ופיצוי כספי. סעדים אלו ניתן לפסוק בהתאם לשיקול הדעת הרחב המוענק לביהמ"ש הנכבד במסגרת תובענה ייצוגית. כפי שפסק כב' השופט בנימיני בת"א 1065/05 **שהי נ' תדיראן** (פורסם בנבו, ניתן ביום 14.2.08):

הגדרת השאלות המשותפות לכלל חברי הקבוצה מצריכה ברור של הסעדים המבוקשים בבקשה לאישור התובענה הייצוגית. **מגמת החוק החדש להעניק לבית המשפט שיקול דעת רחב בעניין אישור התובענה הייצוגית ודרך ניהולה, מוצאת את ביטוייה גם בנושא הסעדים שניתן לפסוק בתובענה ייצוגית.** סעיף 20 לחוק דן בסעדים שניתן לפסוק בתובענה ייצוגית, ואלו כוללים “מתן פיצוי כספי או סעד אחר לחברי הקבוצה”, בהתאם להוראות שבסעיף 20. סעיף 20(ג) לחוק קובע:

“מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות העניין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות העניין”.

67. לצורך כימות הנזק, יש צורך בקבלת נתונים מדוייקים מהמשיבה. בשלב זה, אין מנוס מביצוע הערכה של הנזק על דרך האומדנא, כאשר המבקשת שומרת על זכותה לתקן את ההערכה לכשיתקבלו נתונים מאת המשיבה.

68. המבקשת מעריך כי בקווי המקבילים לקווי המהדרין נסעו מליוני נוסעים במהלך כל שנה. המשיבה גבתה מאותם לקוחות בממוצע בין 30% ל- 50% מחיר גבוה יותר. פירוט הנוק נכלל בטבלה הבאה:

מספר נוסעים	נוק כלכלי ממוצע	נוק בלתי ממוני	סה"כ
7 מליון	35 ש"ח	100 ₪	735,000,000 ש"ח

- לפי המידע הידוע כיום ישנם כ 30 קווים מקבילים של קווי מהדרין וקווים רגילים בעלי מסלול נסיעה דומה (מאותה נקודת מוצא לאותו יעד);
- הנוק הנגרם בממוצע לכל אחד מחברי הקבוצה בכל עת בה עושה שימוש בקו רגיל, מקום בו אגד מפעילה קו מהדרין הוא 26 ₪ לנסיעה (לפי החישוב לעיל, בהתייחס למבקש);
- באוטובוס יש 50 מקומות ישיבה וניתן להסיע 10 נוסעים נוספים בעמידה. בהנחה שמספר הנוסעים הממוצע הינו 40, אך רק 35 משלמים עלות מלאה של כרטיס, בשל פטור לאנשי כוחות ביטחון, חברי אגד וכיו"ב;
- לפי הנתונים המפורסמים נכון למועד הגשת בקשה זו באתר אגד, בשבוע פועלים בקו 947, 396 אוטובוסים;

69. ברור למבקשת כי הנוק לציבור גבוה הרבה יותר, אולם לצורך הזהירות, מעמידה המבקשת את הפיצוי לציבור בסכומים דלעיל.

70. ביהמ"ש הנכבד מתבקש לפסוק לטובת חברי הקבוצה סעדים בהתאם לשיקול הדעת הרחב המוענק לביהמ"ש הנכבד במסגרת תובענה ייצוגית. כפי שפסק כב' השופט בנימיני בת"א 1065/05 שהי נ' **תדיראן** (פורסם בנבו, ניתן ביום 14.2.08):

הגדרת השאלות המשותפות לכלל חברי הקבוצה מצריכה ברור של הסעדים המבוקשים בבקשה לאישור התובענה הייצוגית. **מגמת החוק החדש להעניק לבית המשפט שיקול דעת רחב בעניין אישור התובענה הייצוגית ודרך ניהולה, מוצאת את ביטויה גם בנושא הסעדים שניתן לפסוק בתובענה ייצוגית.** סעיף 20 לחוק דן בסעדים שניתן לפסוק בתובענה ייצוגית, ואלו כוללים "מתן פיצוי כספי או סעד אחר לחברי הקבוצה", בהתאם להוראות שבסעיף 20. סעיף 20(ג) לחוק קובע:

"מצא בית המשפט כי פיצוי כספי לחברי הקבוצה, כולם או חלקם, אינו מעשי בנסיבות הענין, בין משום שלא ניתן לזהותם ולבצע את התשלום בעלות סבירה ובין מסיבה אחרת, רשאי הוא להורות על מתן כל סעד אחר לטובת הקבוצה, כולה או חלקה, או לטובת הציבור, כפי שימצא לנכון בנסיבות הענין".

ד. התקיימות התנאים לאישור התובענה כייצוגית

71. התנאים לאישור תובענה כייצוגית קבועים בסעיף 8(א) לחוק תובענות ייצוגיות, הקובע באופן הבא:

9. (א) בית המשפט רשאי לאשר תובענה ייצוגית, אם מצא שהתקיימו כל אלה:

- (1) התובענה מעוררת שאלות מהותיות של עובדה או משפט המשותפות לכלל חברי הקבוצה, ויש אפשרות סבירה שהן יוכרעו בתובענה לטובת הקבוצה;
- (2) תובענה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין;
- (3) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג ויגוהל בדרך הולמת; הנתבע לא רשאי לערער או לבקש לערער על החלטה בענין זה;
- (4) קיים יסוד סביר להניח כי ענינם של כלל חברי הקבוצה ייוצג ויגוהל בתום לב.

72. להלן נעמוד על התקיימות תנאים אלו כסדרם. **התנאי הראשון** לאישור התביעה הייצוגית הינו כי התובענה מעוררת שאלות משותפות – לכלל חברי הקבוצה – של עובדה ומשפט.

73. לענייננו, איש לא יחלוק כי התובענה מעוררת שאלות רבות המשותפות לכלל חברי הקבוצה, שכן:

(א) לחברי הקבוצה עומדות עילות משפטיות זהות כלפי המשיבה, הן מכח עוולת הפרת חובה חקוקה והן מכח הוראות חוק איסור האפליה במוצרים ושירותים

(ב) הסעד המבוקש הינו זהה ביחס לכלל לחברי הקבוצה.

74. **התנאי השני** הוא כי התובענה הייצוגית היא הדרך ההוגנת והיעילה להכריע בסכסוך בנסיבות העניין. בהקשר זה, מן הראוי לחזור ולציין המטרות שביסוד חוק תובענות ייצוגיות, המפורטות בו בסעיף 1, וכוללות בין השאר את המטרות של **'אכיפת הדין והרתעה מפני הפרתו'**, **'מימוש זכות הגישה לבית המשפט'**, **'מתן סעד הולם לנפגעים מהפרת הדין'** וכן **'ניהול יעיל, הוגן וממצה של תביעות'**. לענייננו, יש באישור התביעה הייצוגית כדי להגשים את המטרות הנ"ל בכללותן.

75. ראשית, יש בהגשת תביעה ייצוגית זו בכדי לתרום משמעותית להרתעה של המשיבה – ומעוולים כדוגמתה – מלפגוע בצורה חמורה בציבור במקרים כדוגמת המקרה נשוא תובענה זו.

76. שנית, תובענה זו היא הכרחית על מנת לממש את זכאותם לפיצוי של חברי הקבוצה כלפי המשיבה. כפי שהובהר לעיל, בית המשפט הנכבד יתבקש לפסוק פיצוי ממוצע בסך עשרות שקלים לכל חבר בקבוצה. סכום זה אין די בו על מנת לתמרץ תובע לפתוח בהליך משפטי מורכב ומסובך כנגד גופים עוצמתיים במיוחד כדוגמת המשיבה, וראה בהקשר זה את הדברים שנאמרו ברע"א 4556/94 **טצת ואח' נג' זילברשץ ואח'**, פ"ד מט (5) 774, בעמ' 784.

77. כמו כן, ללא תובענה ייצוגית, אין בידי הצרכן כל תמריץ ויכולת לפעול על מנת לחייב את המשיבה לתקן את התנהלותה באופן הצופה פני עתיד.

78. לעניין הייצוג ההולם, הרי שהמבקש הינה בעל אמצעים כלכליים הנדרשים לשם ניהול ההליך. המבקש תיוצג ע"י הח"מ, המבטיח להעמיד לרשות הקבוצה ייצוג משפטי ככל שיידרש על מנת לממש את זכויות החברים בקבוצה כלפי המשיבה. הח"מ הינם עוה"ד עתירי נסיון בתחום התובענות הייצוגיות.

79. לעניין דרישת תום-הלב, הרי שתביעה זו הוגשה בתום-לב בידי המבקש אשר נפגע בצורה קשה ממעשיה של המשיבה ומעוניין לזכות בפיצוי המגיע לו וכן לפעול על מנת להרתיע את המשיבה מפני מעשים דומים בעתיד.

---

80. מכל האמור לעיל, מתבקש ביהמ"ש הנכבד להורות על אישור התובענה הייצוגית, להכריע בתובענה ולפסוק בה לטובת המבקש וחברי הקבוצה ובכלל זאת:

(א) להצהיר כי המשיבה אינה מקיימת את הוראות חוק הגנת הצרכן ולהוציא צו המורה למשיבה לקיימן בעתיד.

(ב) להורות למשיבה לפצות את לקוחותיה בסך כולל של 735,000,000 ₪.

(ג) לפסוק שכר טרחה לב"כ המבקש ופיצוי מיוחד לטובת המבקש.

יוחי גבע, עו"ד

ב"כ המבקשת